

Posudek na bakalářskou práci

Název: Osobitá druhá generace Česko-vietnamská rodina z pohledu dospělých potomků

Autorka: Klára Budošová

Fakulta humanitních studií, Univerzita Kalova, Praha 2020, 80 s. + přílohy.

Vedoucí: PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc.

Předkládaná práce se věnuje relevantnímu tématu. Zabývá se problematikou rodiny. Kláru Budošovou zajímá, jak druhá generace migrantů, resp. dospělí potomci ze smíšených manželství reflektují rodinné vztahy. Jedná se o kvalitativní studii, založenou na polostrukturovaných rozhovorech.

Práce je standardně členěna. Obsahuje část teoretickou, metodologickou, popis a interpretaci dat a posléze závěr. Teoretická část je spíše formální. Je rozdělena do dvou oddílů. V prvním z nich se autorka vyrovnává z pojmy, které chápe jako relevantní pro svoji studii. Přestože slovníček pojmů není na škodu, bylo by lépe dané pojmy dávat do vzájemných vztahů. Větší problém ale spatřuji v tom, že autorka pojmy ukotvuje v různých disciplínách (rodinu v teologii, resp. v žurnalistickém textu, smíšené manželství v legislativě, druhou generaci v sociologii). Zároveň by autorka měla opatrněji formulovat. Slovo *pouze* ve větě na s. 9 -10 „*Svatba s cizincem u nás vyžaduje pouze prokázání právní způsobilosti a předložení požadovaných dokladů matričnímu úřadu*“ může být zavádějící, protože obstarání požadovaných dokumentů bývá velký problém s ohledem na odlišné právní systémy a na ně vázané evidence obyvatel a jejich statusů. V druhé části autorka s odvoláním na odborné texty argumentuje, že studium kulturních specifik je relevantní. Nicméně se nedozvídáme, jak tento pojem autoři publikací definují a k čemu dospěli, a jak s kategoriemi, které použili, pracovali (s. 11). Informace o povaze vietnamské rodiny je bez odkazu na literaturu a už zde autorka pracuje s daty. Navíc toto téma se objevuje znovu v kapitole 5, kde se správně Klára Budošová věnuje i evropské rodině.

Metodologii autorka představuje v oddíle *Prameny*. Tato část je opět limitní a čtenář se nedozvídá úplně přesně, jak výzkum probíhal. Otázkou je, proč není představen vzorek v příslušném oddílu, resp. proč autorka neodkazuje na to, že bude představen v kapitole 6. Zajímalo by mne, jak autorka uvažuje o zkreslení dat? Stejně tak by bylo dobré vysvětlit větu s. 15 *Uplatňovala jsem holistický přístup, to znamená, že jsem se zaměřila na subjektivní vnímání sociální reality*. Etika je velmi stručná a do jisté míry podcenění této části se promítá i do zacházení s daty. Není jasné, zda jsou informátoři anonymizováni, nicméně fotografie u medailonků informátorů jejich identitu prolamují.

Další část práce se věnuje Vietnamské diaspoře v ČR. Autorka tak kontextualizuje situaci smíšených česko-vietnamských/vietnamsko-českých partnerství/manželství. Přestavení vietnamské diaspoře je systematické. Nicméně by text měl více odkazovat na zdroje (např. s. 20). Zajímavá je statistika a s ní spojená úvaha o interetnických sňatcích, nicméně autorka neuvažuje o tom, že by v posledních letech mezi manželi mohli být lidé (muži), kteří již získali české občanství a vstupují do manželství s dívkou, jež není v ČR naturalizovaná. Kontextovou kapitolu tvoří ještě části o rozdílech mezi českou a vietnamskou kulturou a rodinou. Čtenáři by pomohlo vysvětlení, co od takových kapitol autorka čeká. Skutečným problémem je, že části prezentující vietnamské reálie jsou konstruovány na základě populárních textů a bohužel nepracují s žádnou odbornou literaturou (přestože ta existuje). I forma prezentace těchto informací neodpovídá povaze odbornému textu (kopírování rozhovoru,

nedodržení citačního úzu). Naopak, když autorka referuje o moderní evropské rodině, s odbornou literaturou pracuje.

Ve vlastní empirické části je velký prostor věnován prezentaci profilu informátorů a jejich individuálních výpovědí, které jsou strukturovány do osmi bodů: 1) Postavení otce a matky v rodině 2) Výchova 3) Jazyková kompetence 4) Návštěvy Vietnamu 5) Postavení dítěte z etnicky smíšené rodiny v české společnosti a vrstevnické skupině 6) Facebooková Skupina Češi – Vietnamci 7) Pohled Čecha na Vietnamce 8) reflexe kulturních rozdílů. Otázkou je, proč není tematizovaný pohled Vietnamce na Čecha. Text, který takto vznikl, vytváří velký nápor na čtenáře. Není jasné, k čemu tato část slouží. Následující části jsou již jakousi syntézou, zde však zcela chybí odkazy na analýzu dat, přičemž tyto části nevyplývají z předchozích sdělení. Jisté prozření začíná na straně 64. I když by bylo možné vytknout kvantifikující přístup k datům, přece jen se jedná o závěry, které využívají data prezentovaná výše a nabízí vhled do zkušenosti mladých lidí ze smíšených manželství. Nicméně Samotný závěr čtenáře zase mate. Věta „*Na závěr bych ráda dodala, že vietnamská mentalita je zkrátka jiná, odlišná od té české.*“ nekoresponduje se zadáním práce. Autorka měla odpovídat na otázku, jak mladí lidé ze smíšených partnerství reflektují svoji zkušenost ze života v rodině. Místo toho se zdá, že výpovědi informátorů zde autorka chápe jako důkazy o sociální realitě jako takové.

Předkládaná bakalářská práce je v řadě ohledů nevyvážená. Volí velice atraktivní téma, je postavena na relativně úspěšném výzkumu. Pracuje s odbornou literaturou, kterou ale doplňuje publicistickými texty a blogy. Prezentuje data mechanicky, ale posléze se jí daří nabídnout syntézu nálezů. V textu lavíruje mezi pozitivismem a schopností interpretovat data na úrovni prvního třídění (nepropojuje je s literaturou). Problém vidím v etice výzkumu. K ní by se autorka měla rozhodně vyjádřit.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku dobře.

V Příbrami 17.9. 2020

Dana Bittnerová